

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

4. oktober 2022

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 287 (Alm. del) af 28. april 2022 stillet efter ønske fra Rune Lund (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren bekræfte, at den observerede forskel i beskæftigelsesfrekvens for henholdsvis ufaglærte og faglærte i alderen 30 år i november 2019 er 33 pct. point, og forskellen i beskæftigelsesgraden er 36 pct. point? Ministeren bedes endvidere bekræfte, at det er denne observerede forskel i beskæftigelsesfrekvensen, som anvendes, når der på baggrund af uddannelsesgennemslag skal fastlægges en beskæftigelseseffekt af at løfte ufaglærte til faglært niveau for den pågældende aldersgruppe.

Svar

Det lægges til grund, at der henvises til de opgjorte beskæftigelsesfrekvenser og grader, opgjort i Børne- og Undervisningsministeriets rapport *Effekter af uddannelsesløft – fra ufaglært til faglært*. Finansministeriet kan bekræfte, at de observerede forskelle i beskæftigelsesfrekvens og beskæftigelsesgrad ligger i den størrelsesorden – men de vil kunne variere lidt alt efter afgrænsning, definitioner og datakilder.

Når Finansministeriet opgør den skønnede virkning af øget uddannelsesniveau er det korrekt, at dette gøres med udgangspunkt i forskellen i beskæftigelsesfrekvens mellem forskellige uddannelsesniveauer. Opgørelsen er imidlertid mere nuanceret end det antydes i spørgsmålet.

For det første skal der skelnes mellem, om der er tale om den gradvise stigning i uddannelsesniveaut, der følger af, at yngre årgange med højere uddannelsesniveau erstatter ældre årgange med lavere uddannelsesniveau på arbejdsmarkedet, eller om der er tale om opgørelser af virkninger af øget uddannelse for konkrete grupper. Sidstnævnte kan både afspejle den forventede fremadrettede stigning i uddannelsesstilbøjeligheden for kommende årgange sammenlignet med nuværende årgange under uddannelse, samt stigninger som følge af konkret politik, der måtte bidrage til øget uddannelsesniveau.

I førstnævnte tilfælde samt ved indregning af forventede fremtidige stigninger i uddannelsesstilbøjeligheden tages der udgangspunkt i beskæftigelsesfrekvenser fordelt på køn, alder og uddannelse i grundlaget for Finansministeriets mellemfrie fremskrivninger. Det er således ikke alene forskellen i beskæftigelsesfrekvens for en enkelt aldersgruppe, men for alle relevante aldersgrupper og uden at slå

mænd og kvinder sammen, der ligger til grund. Derudover er uddannelsesniveauerne yderligere opdelt, således at det, der ofte benævnes ufaglærte, er underopdelt i uoplyst, grundskole og gymnasiale uddannelser.

I sidstnævnte tilfælde, når der fx er tale om vurdering af konkret politik, der bidrager til et ændret uddannelsesniveau, vil der ofte være tale om beregninger med en mere disaggregeret tilgang, som tager udgangspunkt i det enkelte regneeksempel, hvorfor der ikke kan peges på én korrekt måde at opgøre beskæftigelsesfrekvensen. Er der eksempelvis tale om et uddannelsesinitiativ målrettet ufaglærte indvandrerkvinder, vil det være naturligt at tage udgangspunkt i beskæftigelsesfrekvenserne for netop denne gruppe.

Når forskellene i beskæftigelsesfrekvens skal omsættes til en beskæftigelsesvirkning af øget uddannelse, kan man argumentere for, at der ideelt set burde anvendes specifikke estimerede gennemslag for hver af de betragtede grupper. Erfaringsmæssigt knytter der sig imidlertid betydelig usikkerhed til estimering af gennemslag, hvorfor det ikke nødvendigvis kan forventes at specifikke empiriske analyser vil kunne danne grundlag for at drage særlig håndfaste konklusioner om forskelle i gennemslag på tværs af forskellige befolkningsgrupper.

På den baggrund opereres der i Finansministeriets opgørelser med tre overordnede gennemslag. Beskæftigelsesvirkningen af øget uddannelsesniveau fra at nye årgange erstatter ældre årgange indregnes med et gennemslag på 41 pct.¹ Dertil kommer marginale ændringer i uddannelsesniveaet, herunder en forventet fortsat stigning i uddannelsesniveaet blandt kommende årgange, som indregnes med en beskæftigelsesvirkning på 25 pct. ved skift fra ufaglært til højere niveau hhv. 33 pct. ved skift fra faglært til højere uddannelsesniveau.

I forhold til gennemslaget af skift fra ufaglært til højere niveau skal det bemærkes, at Finansministeriet typisk inkluderer personer med gymnasial uddannelse i gruppen af ufaglærte, mens der ofte ses bort fra gruppen med uoplyst uddannelsesniveau. Børne- og Undervisningsministeriet har fx i deres rapport afgrænset ”ufaglærte” til personer, der ikke har højere uddannelse end grundskole samt personer, hvor der ikke foreligger oplysninger om højest fuldførte uddannelse.

Afslutningsvist skal det bemærkes, at Finansministeriet, i beregninger af virkningerne på beskæftigelsen af diskretionære ændringer i uddannelsesniveaet, normalt tager udgangspunkt i en beskæftigelsesfrekvens, hvor der er set bort fra personer under uddannelse (både i tæller og nævner). Det skal ses i sammenhæng med, at der indregnes en særskilt virkning fra beskæftigede studerende. Derudover opgø-

¹ Det bemærkes, at dette gennemslag blev opjusteret fra 39 til 41 pct. i forbindelse med Finansministeriets interne opdatering i 2019, *jf. nærmere i besvarelsen af Finansudvalgets spørgsmål nr. 298 (alm. del) af 28. april 2022.*

res der typisk alene en effekt på antal personer i ordinær beskæftigelse, hvor ordinær beskæftigelse skal forstås som personer i beskæftigelse som ikke samtidig modtager overførselsindkomst.²

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister

² Konkret ses der blandt andet bort fra beskæftigede der modtager sygedagpenge, førtidspension, revalideringsydelse samt beskæftigede personer i løntilskuds, fleks- og skånejob.